

Motion till riksdagen 2021/22:4769

av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

med anledning av skr. 2021/22:247 Sveriges genomförande av Agenda 2030

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i nästa resultatskrivelse bör bedöma måluppfyllelsen i samtliga av Agenda 2030:s 169 delmål, även i de fall där data och statistik är bristfälliga, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i nästa resultatskrivelse tydligare behöver redovisa det inrikespolitiska arbetet med att uppnå mål 16.1 i förhållande till rätts- och kriminalpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, liksom regeringens samordnare, i genomförandet av Agenda 2030 ska respektera en etablerad och vederhäftig definition av ekonomisk tillväxt, liksom av ekonomisk hållbarhet, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet med genomförandet av Agenda 2030 minska Sveriges kärnstöd till FN-systemet och i stället bl.a. prioritera delar av resurserna till bidrag till humanitära katastrofer och kriser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I enlighet med riksdagens tillkännagivande i samband med behandlingen av regeringens proposition (2019/20:188) ska regeringen lämna en samlad redovisning av genomförandet och måluppfyllelsen av arbetet med Agenda 2030 till riksdagen vartannat år. Moderaterna förväntar sig att regeringen alltså i enlighet med detta tillkännagivande lämnar nästa redovisning till riksdagen under 2024. Regeringen ger också skäl för denna frekvens i redovisningen då SCB inom ramen för sitt uppdrag tillhandahållit fyra statistiska lägesbilder av genomförandet av agendan mellan 2017 och 2021.

Agenda 2030 inbegriper 17 globala mål och 169 delmål som enligt nuvarande tidsplan ska vara genomförda 2030. Pandemin, liksom det pågående kriget i Ukraina, har dock på olika sätt försämrat måloppfyllelsen för flera av hållbarhetsmålen. Världen befinner sig alltså på flera sätt i dag i ett betydligt svårare utgångsläge för att nå målen jämfört med när målen antogs av FN:s generalförsamling 2015. Av skrivelsen framgår dock att Sverige näst efter Finland gjort störst framsteg av samtliga länder igenomförandet av agendan, enligt en granskning publicerad i december 2021 av Sustainable Development Solutions Network.

Av skrivelsen framgår att regeringen gör bedömningen att av dessa har 35 delmål uppnåtts helt eller att de har uppnåtts på det nationella planet. För 60 av delmålen gör regeringen bedömningen att ytterligare åtgärder behövs. För 21 av delmålen saknas enligt skrivelsen data för att göra en bedömning. Det finns med andra ord en betydande väg kvar för Sverige innan målen är uppnådda. Det är också en påfallande hög andel av målen där regeringen inte gör någon bedömning alls av måloppfyllelsen, i avsaknad av data. Regeringen bör fortsatt sträva efter att göra en bedömning av måloppfyllelsen i samtliga mål, även där data är bristfälliga eller saknas.

Man kan konstatera att regeringen i vissa fall på ett otillbörligt sätt för fram politiska prioriteringar i skrivelsen som endast med svårighet kan bedömas vara en del av Agenda 2030. Exempelvis pekar regeringen ut målet att ”ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden”, vilket man får tolka som en allmän strävan att begränsa privata alternativ i den svenska välfärden, som ett av tre prioriterade mål för samhällsproblemen som enligt regeringen sammanfaller med Agenda 2030 – detta trots att länders avvägning mellan offentliga och privata alternativ i välfärdspolitik inte berörs av Agenda 2030.

Moderaterna ser det som oroväckande att SCB i sin lägesbild av genomförandet särskilt konstaterar att våld och kränkningar inte minskar i Sverige. Man kan också notera att det saknas statistik för att bedöma situationen för hedersrelaterat våld, sexuella minoriteter, nationella minoriteter och papperslösa. I bedömningen av delmål 16.1. om att ”avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt” konstaterar regeringen att antalet konstaterade fall av dödligt våld har legat på högre nivåer sedan 2015 jämfört med åren före och att ökningen främst beror på ökning av dödligt våld i kriminella miljöer. Också utsattheten för misshandel har ökat. Det är ett uppenbart och allvarligt misslyckande för regeringens politik. I skrivelsen saknas också tillräckligt fördjupad redovisning kring regeringens arbete på detta område, då regeringen helt och hållet valt att fokusera redovisningen av mål 16 på Sveriges internationella arbete snarare än det inrikespolitiska. Det är svårt att se detta som något annat än ett sätt att undanhålla riksdagen utvärdering av regeringens förda politik på rätts- och kriminalpolitikens område.

Regeringen pekar i skrivelsen på det arbete som bedrivits av den nationella samordnaren för Agenda 2030. I samordnarens uppdrag ingår att ”stärka, främja och fördjupa olika samhällsaktörers arbete med Agenda 2030”. Av den delrapport som samordnaren lämnade den 1 mars 2022 och som nämns i skrivelsen framgår dock att samordnaren också ägnat sig åt att propagera för en ny definition av begreppet ”ekonomisk hållbarhet”. Exempelvis har samordnaren i medierna propagerat för en ny definition av ekonomisk hållbarhet, utanför den gängse definitionen av bruttonationalprodukt. Moderaterna delar ambitionen att hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030 är ett brett begrepp som inbegriper ett antal olika mått på mänskligt välbefinnande och välbefinnande, inte bara det ekonomiska. Däremot är BNP fortfarande en väsentlig

pusselbit i detta och något som har en central del i Agenda 2030, inte minst genom mål 8.1 om 7 procents tillväxt per år i de minst utvecklade länderna. Därtill är det inte regeringens samordnares uppgift att driva opinion kring nya definitioner av utvecklingsbegreppen utanför de givna, utan att bidra till ett framgångsrikt genomförande av hållbarhetsmålen på nationell, regional och lokal nivå. En moderat regering kommer att värna detta mål i utrikes- och bistånds- och handelspolitiken.

Regeringen för också i skrivelsen ett resonemang om att Sverige som en av de största givarna av icke öronmärkt stöd till FN-systemet, s.k. kärnstöd, bidrar till Agenda 2030-arbetet. Moderaterna ifrågasätter att just kärnstöd per definition bidrar till FN-organisationernas arbete med Agenda 2030 då stödet saknar tydlig målstyrning från regeringens sida. Detta har också konstaterats i en granskning från Riksrevisionen i november (RiR 2021:28). Moderaternas linje är att Sverige i stället kraftigt borde minska kärnstödet av flera skäl, bl.a. för att i stället rikta delar av resurserna till insatser till multilaterala organisationer, inte minst på det humanitära området.

Elisabeth Svantesson (M)

Hans Wallmark (M)

Edward Riedl (M)

Jan Ericson (M)

Boriana Åberg (M)

Sofia Westergren (M)

Helena Storckenfeldt (M)